

Inschrijvingsstrook

Studiedag " Ik verlies elke dag " – 9 oktober 2009

- Ik schrijf me in en betaal **€ 75 vóór 1 september 2009**
 Ik schrijf me in en betaal **€ 85 vanaf 1 september 2009** (terugsturen vóór 2 oktober 2009)

Naam + voornaam :

Adres:

Tel.:

Email:

Organisatie:

Workshop: 1^{ste} keuze: 1 2 3 4 5 6 7 8 (slechts 1 aanduiden)
 2^{de} keuze: 1 2 3 4 5 6 7 8 (slechts 1 aanduiden)

DE STUDIEDAG GAAT DOOR OP DE REMYSITE
REMYLAAN 4B TE 3018 WIJGMAAL

Wegbeschrijving

Wij zijn heel makkelijk bereikbaar met de trein - het station van Wijgmaal ligt nog geen 50 m verwijderd.

MET DE WAGEN VOLG JE DE VOLGENDE ROUTE:

Als je uit de richting van Hasselt komt:

Op de kruising E314 - E313 (klaverblad Lummen) volg je richting Brussel-Leuven (E314). Je volgt de E314-autoweg tot aan afrit 20 Kessel-Lo, Wilsele, Putkapel. Dan sla je rechtsaf.

Aan de eerste verkeerslichten ga je linksaf en rij je een brug onder. Na het tunneltje rij je de 1ste straat rechts in en blijf je rechts aanhouden, de vaart op je linkerkant. De 1ste straat slaat u rechtsaf. Op uw linkerkant ligt de Remysite.

Als je uit de richting van Brussel komt:

Je neemt de E40-autoweg.

Ter hoogte van Leuven neem je de E314 richting Hasselt tot afrit 20 Kessel-Lo, Wilsele, Putkapel, dan linksaf.

Aan de eerste verkeerslichten ga je linksaf en rij je een brug onder. Na het tunneltje rij je de 1ste straat rechts in en blijf je rechts aanhouden, de vaart op je linkerkant. De 1ste straat sla je rechtsaf. Op je linkerkant ligt de Remysite.

Parkeren doe je bij voorkeur aan het station van Wijgmaal.

Deze theorie is rijk voorzien van voorbeelden uit de klinische praktijk en ondersteund met auditief materiaal. Nadien gaan we door zelfervaring stilstaan bij concepten als de muzikale improvisatie, rêverie en empathie, projectieve identificatie, containment, belevingen en het al dan niet verbaliseren daarvan.

Workshop 8: "Ethische aspecten bij het fixeren van dementerenden",

Jill Hermans, Liesbet Clou, Katrijn De Waele
Het vastbinden of vastzetten in een zetel of bed, het chemisch fixeren (met medicatie) van patiënten is een ingrijpende maatregel die vanuit medisch, sociaal, juridisch en deontologisch standpunt te vaak wordt toegepast. Fixatie wordt vooral toegepast bij ouderen met cognitieve stoornissen, zoals acute verwardheid of dementie. Ook ouderen met verhoogd valrisico wegens verminderde zelfredzaamheid komen in aanmerking. Fixatie vereist een ethische afweging, waarbij de waardigheid, de autonomie en het welzijn van de persoon centraal staat. Deze afweging wordt vertaald in een praktisch stappenplan.

15u30 Afsluiting met een drankje en gelegenheid tot npraten

Deelnemersprijs

€ 75 indien u inschrijft en betaalt vóór 1 september 2009

€ 85 indien u inschrijft en betaalt vanaf 1 september 2009

Te storten op het rekeningnummer 730-0041025-87 van Zorg-Saam met vermelding van naam + 09/10/09.

U kan voor een bedrag van € 60 (vóór 1 september 2009) of van € 70 (vanaf 1 september 2009) gebruik maken van opleidingscheques.

Prof. Dr. Christine Van Broeckhoven PhD DSc

Departementsdirecteur,
 VIB - Departement Moleculaire Genetica
 Groepsleider,
 Onderzoeksgroep Neurodegeneratieve Hersenziekten
 Gewoon Hoogleraar, Universiteit Antwerpen

Johan Van Oers

Docent Karel De Grote Hogeschool Antwerpen
 Werkzaam in WZC De Bijster te Essen
 Kroegbaas van het Dementiecafé Antwerpen

Dr. An Haekens

Hoofdgeneesheer Psychiatrische Kliniek Broeders Alexianen, Tienen
 Psychiater Ter Linden
 Werkzaam in het CGG Vlaams-Brabant Oost (Tienen) en het Neurologiecentrum te Leuven

Dr. Jo Lisaerde

Huisarts en CRA en palliatief arts in WZC De Wingerd te Leuven

Cecile Gellens

Psychologe – kinesitherapeute
 Glabbeek

Marie-Christine Adriaensen

Gerontoloog en rouwtherapeut
 Gent

Guy Lorent

Klinisch Neuropsycholoog, Therapeutisch Coördinator
 Universitair Psychiatrisch Centrum St. Kamillus Bierbeek

Isabel Spriet

Apotheek UZ Leuven, klinisch apotheker medisch intensieve zorgen

Pieter De Cock

Apotheek UZ Gent, klinisch pediatrie intensive care unit

Ria Martens

Zorgkundige, woon- en verzorgingstehuis Prinsenhof te Rijkevorsel

Mieke Van Geenhoven

Zorgkundige, woon- en verzorgingstehuis St-Vincencius te Kalmthout

Karin Peeters

Onderzoeksverpleegkundige, Departement Moleculaire Genetica
 Universiteit Antwerpen

Maria Mattheijssens

Onderzoeksverpleegkundige, Departement Moleculaire Genetica
 Universiteit Antwerpen

Marijke Schotsmans

Muziektherapeute: Psychiatrische Kliniek van de Broeders Alexianen te Tienen
 Psychiatrisch Ziekenhuis Sint Annendaal te Diest
 Voorzitster van de Beroepsvereniging van Muziektherapeuten vzw en
 Afgevaardigde van België in de European Music Therapy Confederation

Jill Hermans

Adjunct Directeur Patiëntenzorg
 Psychiatrische Kliniek Broeders Alexianen, Tienen

Liesbet Clou,

Psychiatrisch verpleegkundige
 Psychiatrische Kliniek Broeders Alexianen, Tienen

Katrijn De Waele

Psychiatrisch verpleegkundige en teamcoördinator
 Psychiatrische Kliniek Broeders Alexianen, Tienen



Remylaan 4b - 3018 Wijgmaal-Leuven
 tel 016/24 39 75 - fax 016/24 39 71
 zorgsaam@zorgsaam.be - www.zorgsaam.be



Ik verlies elke dag

een studiedag over dementie.
 Vrijdag 9 oktober 2009

Remysite
 Remylaan 4B te 3018 Wijgmaal



Naarmate we ouder worden neemt de kans toe dat we in onze nabije omgeving te maken krijgen met iemand die lijdt aan dementie.

Voor de persoon zelf, voor de familie en omgeving, breekt een periode aan van verwarring en angst. Dementie is een onomkeerbaar proces.

Veel mensen met dementie, al dan niet verder gevorderd in de ziekte, wonen thuis en worden verzorgd door hun partner, kinderen en omgeving. Begeleiding en opvang van de demente persoon zelf zijn belangrijk. Maar ook de mantelzorgers hebben nood aan begeleiding om het vol te houden én zich steeds opnieuw in te zetten.

Hagelandse Academie
voor Beeldende Kunst Werchter

“ Mijn Oma ”

Dagprogramma

9 oktober 2009

09u00 Onthaal en koffie

09u30 Inleiding van de dag, **Carla Durllet**, dagvoorzitter

09u35 **Genetica van de ziekte van Alzheimer, Prof. Christine Van Broeckhoven**

Wat hebben we geleerd?

Alzheimer dementie is de belangrijkste vorm van dementie en wordt gekenmerkt door het verschijnen in de hersenen van klonters in karakteristieke hersenletsels (plakken en kluwen), wat gepaard gaat met een aanzienlijk verlies van hersencellen. Bij Alzheimer patiënten wordt het korte geheugen het eerste aangetast, daarna gaan geleidelijk het persoonlijke en het kennisgeheugen verloren. Naast het verouderen van de hersenen, dragen ook erfelijke factoren in belangrijke mate bij tot een verhoogde kans op dementie. Bij heel jonge patiënten gaat het dikwijls over een erfelijke fout die wordt doorgegeven van generatie tot generatie. Bij oudere patiënten spreekt men van een risicoprofiel dat bestaat uit een som van verschillende erfelijke risico- en beschermingsfactoren die van vader én van moeder worden geërfd. Het opsporen van deze erfelijke factoren heeft geleid tot een beter inzicht in het biologische ziekteproces. Deze nieuwe kennis draagt bij tot de ontwikkeling van een meer efficiënte behandeling van dementie.

10u45 **Poëzie, Johan Van Oers**

Voordracht uit het boek “Vlinderpark Alzheimer”

10u55 Zoempauze

11u10 **En wat met de familie?, Dr. An Haekens**

Dementie is een aandoening die niet alleen het mens-zijn van de persoon die er aan lijdt tot in zijn diepste vezels aantast, maar ook een enorme impact heeft op zijn of haar ganse familiaal systeem. In deze bijdrage staan we vooral stil bij gevolgen van deze ernstige ziekte op de omgeving van de patiënt. De familie moet immers een moei-

lijk (rouw)proces door. We bespreken niet alleen de verschillende risico's die mantelzorgers lopen (zowel op lichamelijk, psychologisch, financieel, sociaal en relationeel vlak), de impact van verschillende omgangstijlen op de persoon die lijdt aan dementie, maar we gaan ook op zoek naar krachtbronnen en bespreken hoe we ons als hulpverlener hier het best kunnen opstellen.

12u00 **Een holistische zorg voor de dementerende en zijn naasten, Dr. Jo Lisaerde**

Vanaf de start van het dementeringsproces, met de confronterende diagnostiek en moeizame copingmechanismen van de patiënt, speelt de huisarts een ondersteunende rol voor de dementerende en zijn omgeving. De woelige periode van gedragsstoornissen en schrijnend verlies van mogelijkheden die daarop volgt, leidt vaak tot opname in een instelling. Wanneer na een jarenlange lijdensweg de terminale fase is ingetreden wordt deskundige palliatieve zorg noodzakelijk. Zowel in het woon- en zorgcentrum als in de thuissituatie kan vroegtijdige zorgplanning de besluitvorming staven en kunnen de verschillende niveaus van fysieke, geestelijke, sociale en spirituele zorg aan de patiënt en zijn naasten aangeboden worden.

12u45 Mogelijkheid tot vragen stellen vanuit de zaal

13u00 Middagpauze met broodjesbuffet

Workshops van 14u15 tot 16u00

Workshop 1: “Dementie en emotie”, Cecile Gellens

Hoe gaan we er mee om?

Welke handvatten kunnen we de familie van de dementerende aanbieden om hiermee om te gaan? Geconfronteerd worden met dementie impliceert een heel verwerkingsproces, zowel voor de dementerende zelf als voor zijn familie. Tijdens de workshop zal ingegaan worden op de emotionele evolutie die de dementerende en zijn familie doormaken wanneer zij met dementie worden geconfronteerd.

Wat ervaart de dementerende mens tijdens de langzaam voortschrijdende evolutie van de dementie en hoe komt dit tot uiting in het gedrag. Gedrag dat we als naaste omgeving vaak niet zo goed begrijpen en dat dikwijls frustratie en kwaadheid, maar ook verdriet en pijn oproept. Hoe kunnen we familie en naasten helpen dit gedrag beter te plaatsen, rekening houdend met ieders eigen grenzen. Welke handvatten kunnen we hen bieden om op een fijne en waardevolle manier om te gaan met de pijnlijke en moeilijke momenten van het dementeringsproces.

Workshop 2: “Het verborgen verdriet van de mantelzorger”,

Marie-Christine Adriaensen

We kennen allemaal het spreekwoord 'te veel zorg breekt het glas'.

Veel mensen zijn zorgdragend voor een dementerend familielid. Het eigen leven wordt door deze zorg zwaar beïnvloed of staat zelfs volledig in het teken van geven van zorg.

In deze workshop gaan we dieper in op de balans van geven en nemen in de zorgrelatie. Kan alles? Mag alles? Hoever kunnen mantelzorgers gaan? Wat hebben ze nodig? Hoe houden ze hun veerkracht op peil?

Workshop 3: “Omgaan met gedrags- en emotionele gevolgen bij jong dementie”,

Guy Lorent

Dementie is een proces dat eerst ongemerkt voortschrijdt. Ongemerkt en toch ook weer niet. Geleidelijk wordt de persoon met jongdementie geconfronteerd met een aantal veranderingen in zijn mogelijkheden, gedragingen en gevoelens, die hij niet begrijpt. Dit onbegrip zorgt voor het ontstaan van onzekerheid, twijfel en angst. De wijze waarop elke persoon zijn ziekte beleeft en deze een plaats tracht te geven in zijn leven kan erg verschillen. Vertrekkend van een uiteenzetting over jongdementie gaan we aan de hand van een paar gevalstudies samen kijken hoe we gedrags- en emotionele problemen bij jongdementerenden kunnen begeleiden.

Workshop 4: “Weet wat je plet”,

Isabel Spriet en Pieter De Cock

Elke patiënt heeft recht op een adequate geneesmiddelen therapie. Voor patiënten die enteraal (via het spijsverteringsstelsel) gevoed worden of patiënten met slikproblemen komt deze zorgvuldige farmacotherapie soms in het gedrang bij gebrek aan aangepaste geneesmiddelvormen. Vaak worden tabletten verpulverd of worden capsules geopend, zonder even stil te staan bij mogelijke gevolgen hiervan - zowel op therapeutisch als toxicologisch vlak.

In deze interactieve workshop worden de algemene principes over pletten van tabletten en openen van capsules bediscussieerd aan de hand van praktijkvoorbeelden.

Workshop 5: “Dementiespel”,

Ria Martens en Mieke Van Geenhoven

We maken kennis met een dementiespel, een eigen creatie van twee zorgkundigen in de praktijk.

Het doel is het bevorderen van de communicatie tussen de familie en de dementerende.

Door middel van een filmpje krijgen we zicht op de praktische toepassing.

En dan... gaan we zelf aan het werk.

Workshop 6: “Wetenschappelijk onderzoek naar erfelijke factoren bij dementie”,

Karin Peeters en Maria Mattheijssens

Een kennismaking met het wetenschappelijk onderzoek vanuit het gezichtspunt van de patiënt of familielid.

Tijdens deze workshop wordt u uitgenodigd na te denken over de impact van het genetische onderzoek naar dementie. Na een korte theoretische uiteenzetting volgt een interactieve oefensessie.

Workshop 7: “Meeresoneren met de belevingen van de patiënt”,

Muziektherapie bij dementie

Marijke Schotsmans

De workshop start met een korte uiteenzetting over muziektherapie als preverbaal psychotherapie in het algemeen én over haar mogelijke functies in de omgang met personen met dementie.